

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

BANKŲ PRIEŽIŪRA

Paraiškų gauti licenciją vertinimo vadovas

Visos paraiškos

2-asis pataisytas leidimas

BANKENTOEZICHT

2019 m. sausio mėn.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDŽIBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Turinys

1	Ižanginis žodis	2
2	Teisinis pagrindas	3
2.1	BPM reglamentas ir BPM pagrindų reglamentas	3
2.2	KRD IV ir nacionalinė teisė	3
2.3	EBI techniniai standartai	4
2.4	BPM politika, praktika ir procesai	4
3	Bendrieji licencijavimo principai	5
3.1	Prevencinė kontrolė	5
3.2	Atviras ir išsamus bendravimas	5
3.3	Nuoseklumas	5
3.4	Individualus vertinimas ir proporcingumas	6
4	Reikalavimo gauti licenciją apimtis	7
4.1	Esminė veikla	7
4.2	Aplinkybės, kurioms esant privaloma gauti licenciją	10
4.3	Pagal nacionalinę teisę reguliuojama papildoma veikla	13
5	Paraiškų gauti licenciją vertinimas	14
5.1	Kapitalo vertinimas	14
5.2	Veiklos programos vertinimas	21
5.3	Valdymo organų narių kompetencijos ir tinkamumo vertinimas	24
5.4	Tiesioginių ir netiesioginių akcininkų vertinimas	25
6	Procedūrinės nuostatos	27
6.1	Taikomi terminai	27
6.2	Papildomos nuostatos sprendime	31
6.3	Tinkamas procesas	32
7	Licencijų panaikinimas ir galiojimo pabaiga	34

1 Įžanginis žodis

Šiame dokumente terminai „licencija“ ir „leidimas“ vartojami sinonimiškai. Sinonimiškai vartojami ir terminai „bankas“ ir „kredito įstaiga“.

Kredito įstaigų licencijavimas labai svarbus Europos finansų sistemos valstybiniam reguliavimui ir priežiūrai. Visuomenė turi būti užtikrinta, kad bankinę veiklą vykdo tik tie subjektai, kurie turi atitinkamas licencijas. Tik tada bus pasitikima finansų sistema. Be to, licencijavimas padeda įtvirtinti gerąją praktiką, nes juo užtikrinama, kad į rinką patektų tik patikimi bankai.

Visgi licencijavimu neturi būti trukdoma konkurencijai, finansinių inovacijų diegimui arba technologinei pažangai. Gavusi licenciją, kredito įstaiga iš esmės gali vykdyti įvairią veiklą Europos Sąjungoje. Tad licencijavimu kuriamos vienodos sąlygos visoje ES ir mažinama galimybė subjektams išvengti bankų reguliavimo ir priežiūros.

Nuo 2014 m. lapkričio 4 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) turi išimtinę kompetenciją teikti leidimus visoms kredito įstaigoms, įsteigtoms Bendrame priežiūros mechanizme (BPM) dalyvaujančiose valstybėse narėse. Šią kompetenciją jis vykdo glaudžiai bendradarbiaudamas su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis (NKI).

Šis vadovas taikomas visoms paraiškoms gauti licenciją vykdyti kredito įstaigos, kurios apibrėžtis pateikta Kapitalo reikalavimų reglamente (KRR)¹, veiklą, įskaitant, bet ne tik, pirminius leidimus vykdyti kredito įstaigos veiklą, finansinių technologijų („fintech“) įmonių paraiškas, leidimus dėl susijungimų ar įsigijimų, paraiškas leisti steigti laikiną banką ir paraiškas išplėsti licenciją. Vienas pagrindinių šio vadovo tikslų – pateikti daugiau informacijos ir padidinti į BPM aprėptį patenkančių kredito įstaigų vertinimo kriterijų ir steigimo procesų skaidrumą.

Šiame vadove aprašyta politika, praktika ir procesai laikui bėgant gali būti koreguojami. Vadovas nėra teisiškai privalomas; jis parengtas kaip pareiškėjams ir visiems kitiems licencijavimo procese dalyvaujantiems subjektams skirta praktinė pagalbinė priemonė, kuria siekiama užtikrinti visos procedūros ir vertinimo sklandumą ir veiksmingumą. Vadovas bus nuolat atnaujinamas atsižvelgiant į pokyčius ir įgytą praktinę patirtį.

Šiame vadove vartojamos tos pačios sąvokos kaip KRR, Kapitalo reikalavimų direktyvoje (KRD IV)² ir su licencijavimu susijusiuose Europos bankininkystės institucijos (EBI) techniniuose standartuose.

Atsižvelgiant į 2018 m. rugsėjo ir spalio mėn. vykusių viešų konsultacijų rezultatus, į šį 2-ąjį pataisytą vadovo leidimą įtrauktos papildomos gairės dėl kapitalo vertinimo (5.1 dalis) ir veiklos programos vertinimo (5.2 dalis).

¹ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

² 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

2 Teisinis pagrindas

2.1 BPM reglamentas ir BPM pagrindų reglamentas

BPM reglamento³ 4 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad ECB turi išimtinę kompetenciją išduoti leidimus vykdyti kredito įstaigos veiklą, o 6 straipsnio 4 dalyje ir 14 straipsnyje nustatyta, kad šią kompetenciją jis turi tiek svarbių įstaigų, kurių priežiūrą tiesiogiai vykdo ECB, tiek mažiau svarbių įstaigų, kurių priežiūrą tiesiogiai vykdo NKI, atžvilgiu.

BPM pagrindų reglamente⁴ (73–79 straipsniai) ši kompetencija suteikti leidimus patikslinama, konkrečiau nustatant atitinkamų NKI ir ECB funkcijas vertinimo procese⁵.

Vykdydamas prevencinės kontrolės funkciją, ECB gali naudotis visais jam BPM reglamentu suteiktais įgaliojimais. Tarp šių įgaliojimų: teisė reikalauti informacijos ir sprendimuose dėl leidimų iškelti sąlygų, nustatyti įpareigojimų ir pateikti rekomendacijų.

Remiantis BPM reglamento 4 straipsnio 1 punkto a dalies ir 14 straipsnio 5 dalies nuostatomis, ECB yra įgaliotas atitinkamuose ES ar nacionalinės teisės aktuose nustatytais atvejais panaikinti leidimus.

2.2 KRD IV ir nacionalinė teisė

BPM reglamento 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, vykdydamas jam pavestus priežiūros uždavinius, ECB taiko visą atitinkamą Sąjungos teisę ir – kai tokią Sąjungos teisę sudaro direktyvos – nacionalinės teisės aktus, kuriais tos direktyvos perkeltos į nacionalinę teisę. Pagrindiniai reikalavimai dėl leidimų išdėstyti KRD IV 8 ir 10–14 straipsniuose, tačiau jų nuostatomis užtikrinamas tik minimalus suvienodinimas, o tai reiškia, kad nacionalinės teisės aktais gali būti nustatyti papildomi reikalavimai dėl leidimų. Todėl ECB, priimdamas sprendimus dėl leidimų į BPM aprėptį patenkantiems subjektams, taiko ir reikalavimus dėl leidimų, nustatytus nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkeltos atitinkamos KRD IV nuostatos, ir atsižvelgia į kitus specifinius nacionalinės teisės aktų reikalavimus. Dėl šios priežasties skirtingose valstybėse narėse paraiškoms gauti licenciją gali būti taikoma skirtinga tvarka.

³ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63).

⁴ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Centrinio Banko reglamentas (ES) Nr. 468/2014, kuriuo sukuriama Europos Centrinio Banko, nacionalinių kompetentingų institucijų ir nacionalinių paskirtųjų institucijų bendradarbiavimo Bendrame priežiūros mechanizme struktūra (BPM pagrindų reglamentas) (ECB/2014/17) (OL L 141, 2014 5 14, p. 1).

⁵ Išsamiau apie tai – 6 skyriuje „Procedūrinės nuostatos“.

2.3 EBI techniniai standartai

ECB taiko visus atitinkamus ES aktus, kuriuos yra priėmusi Europos Komisija EBI parengtų projektų pagrindu, visų pirma, techninius reguliavimo standartus (TRS) dėl informacijos, kurią pareiškėjai privalo pateikti kompetentingoms institucijoms, teikdami paraiškas gauti leidimą vykdyti kredito įstaigos veiklą, ir techninius įgyvendinimo standartus (TIS) dėl tokios informacijos teikimo formų⁶. Tuose techniniuose standartuose pateikiamas ne tik išsamus informacijos, kurią reikia pateikti paraiškoje gauti leidimą, sąrašas, bet ir pačios paraiškos gauti licenciją forma, taip pat išdėstyta jos pateikimo tvarka ir reikalavimai.

2.4 BPM politika, praktika ir procesai

Šiame dokumente terminu „priežiūros institucijos“ vadinamos ir NKI, ir ECB.

Vertindamos paraiškas gauti licenciją, priežiūros institucijos turi taikyti teisės aktų reikalavimus. Kad tie reikalavimai būtų taikomi nuosekliai, būtina paaiškinti, kaip jie turėtų būti interpretuojami, ir parengti bendrą priežiūrinę praktiką ir procesus.

Todėl ECB kartu su NKI parengė paraiškų gauti leidimą politiką, priežiūrinę praktiką ir procesus, siekdamas išsamiau paaiškinti, kaip ECB taiko – kiekvienu atveju individualiai – KRD IV, EBI standartus ir nacionalinės teisės aktus, kuriais KRD IV direktyva perkelta į nacionalinę teisę.

Ši politika parengta paisant nacionalinės teisės reikalavimų, kuriuos ECB turėtų taikyti. Rengdamas ir įgyvendindamas šią politiką, ECB laikosi EBI techninių standartų; prieštaravimo atveju jie yra viršesni. NKI yra sutarusios nacionalinės teisės nuostatas aiškinti ir atitinkamas procedūras rengti, kiek tik įmanoma, pagal šią politiką.

Keičiantis BPM leidimų suteikimo praktikai ir tarptautiniam bei europiniam reguliavimui arba Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikus kitokį KRD IV nuostatų išaiškinimą, vadovas bus reguliariai peržiūrimas.

⁶ Galutinis pranešimas dėl techninių reguliavimo standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 8 straipsnio 2 dalį projekto ir techninių įgyvendinimo standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 8 straipsnio 3 dalį projekto (EBA/RTS/2017/08 ir EBA/ITS/2017/05).

3 Bendrieji licencijavimo principai

3.1 Prevencinė kontrolė

Prudencinės priežiūros požiūriu, licencijavimu turėtų būti užtikrinama, kad institucijos, kurios nebus saugios ir patikimos arba kurios galėtų kelti grėsmę finansų sistemos stabilumui, apskritai nebūtų įleidžiamos į bankų rinką. Suteikdamas leidimus bankams ECB atlieka prevencinės kontrolės funkciją. Jo užduotis – įvertinti, ar į bankų rinką ateinantys dalyviai yra stiprūs ir atitinka nacionalinės ir ES teisės reikalavimus. Todėl ECB pirmiausia įvertina paraiškas teikiančių bankų kapitalo lygį, veiklos programą, organizacinę struktūrą ir bankų vadovų bei tam tikrų akcininkų tinkamumą.

Šiame vadove bankams nesiūlomas joks konkretus verslo modelis.

3.2 Atviras ir išsamus bendravimas

Padavus paraišką gauti licenciją prasideda (arba iš esmės pasikeičia) kredito įstaigos gyvavimo ciklas, tad ir jos bendravimas su priežiūros institucija. Priežiūros institucijos tikisi, kad paraiškų teikėjai rengs tikslias ir išsamias paraiškas ir atvirai pateiks informaciją, taip padėdami priežiūros institucijai priimti pagrįstą sprendimą. Informacijos reikalavimai atitinka EBI techninius reguliavimo standartus (TRS) ir techninius įgyvendinimo standartus (TIS) dėl informacijos, kuri turi būti pateikta norint gauti leidimą vykdyti kredito įstaigos veiklą.

Pareiškėjui nepateikus visos informacijos arba visos papildomos informacijos prašomas leidimas dažniausiai suteikiamas vėliau, negu tikėtasi. Viso proceso metu priežiūros institucijos reguliariai bendrauja su pareiškėju.

3.3 Nuoseklumas

Per pirmuosius Europos bankų priežiūros metus paaiškėjo, kad valstybės narės skirtingai aiškina licencijavimo tvarką ir skirtingai ją taiko vertindamos paraiškas gauti licenciją.

Šiame vadove išsamiau išdėstyta politika, praktika ir procesai, kuriuos ECB taiko vertindamas paraiškas gauti licenciją.

Vadove aptariamos tik tos paraiškos, kurios pateikiamos norint gauti naują arba išplėsti esamą leidimą. Todėl anksčiau suteikti ir jau galiojantys leidimai iš naujo nebus vertinami. Kaip leidimus turinčios kredito įstaigos laikosi atitinkamų reikalavimų yra tikrinama vykdant jų nuolatinę priežiūrą.

3.4 Individualus vertinimas ir proporcingumas

Svarstant bet kokią paraišką gauti licenciją bus atsižvelgiama į visas aktualias aplinkybes. Tai reiškia, kad, priklausomai nuo pareiškėjo veiklos pobūdžio, masto ir sudėtingumo bei keliamos rizikos, bus taikomas proporcingumo principas.

Informacijos reikalavimai bus diferencijuojami pagal paraiškos pobūdį, priklausomai nuo taikomos teisės. Pildant paraiškas dėl naujoviškos, precedentinės arba itin sudėtingos veiklos reikės pateikti daugiau informacijos, nei pildant paraiškas dėl įprastos ir jau žinomos veiklos. Pavyzdžiui, paraiškai gauti licenciją, pateiktai atlikus vidaus pertvarką siekiant pagerinti grupės struktūrą, turėtų būti taikomos kitokios nuostatos negu paraiškai gauti licenciją, pateiktai dėl dviejų prieš tai buvusių nepriklausomų kredito įstaigų, veikusių pagal skirtingus verslo modelius, susijungimo, arba paraiškai dėl naujos įstaigos steigimo.

4 Reikalavimo gauti licenciją apimtis

Licencijavimo procese ECB atlieka tris pagrindines funkcijas:

- tikrina, ar įmonė pakankamai aktyviai vykdo esminę veiklą, kurią būtina vykdyti, kad įmonė būtų pripažinta kredito įstaiga pagal KRR apibrėžtį;
- suteikia kredito įstaigos veiklos leidimą ir koreguoja esamos licencijos turinį, pavyzdžiui, koreguoja leidžiamos vykdyti bankų veiklos mastą;
- suteikia leidimus vykdyti visą reguliuojamą veiklą, kuriai vykdyti kredito įstaigos turi gauti leidimą pagal taikomus ES ar nacionalinės teisės aktus, kurie sudaro pagrindą prudenčinės priežiūros funkcijai.

Priežiūros institucija kiekvieną situaciją ir sandorį, kuriems gali reikėti kredito įstaigos veiklos leidimo, turi įvertinti atskirai, kad nustatytų, ar jiems tikrai reikia tokio leidimo, o ne kokio nors kitokio priežiūrinio patvirtinimo.

Toliau šie aspektai aprašyti išsamiau.

4.1 Esminė veikla

Kredito įstaigos apibrėžtis pagal KRR

KRR pateikta tokia kredito įstaigos apibrėžtis: „įmonė, kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita“ (4 straipsnio 1 dalies 1 punktą).

ECB supratimu ši apibrėžtis apima ne tik pagal tradicinius verslo modelius veikiančias kredito įstaigas, bet ir tas, kurių veikla atspindi kintantį bankų vaidmenį visuomenėje, ypač jeigu jos ketina taikyti šiuolaikiškas finansines technologijas („fintech“), su sąlyga, kad jos tenkina abi apibrėžtyje iškeltas sąlygas: i) priima indėlius ar kitas grąžintinas lėšas ir ii) teikia paskolas.

Pažymėtina, kad tuo atveju, jeigu nėra visiškai aišku, ar tikrai įstaiga vykdo abi šias esmines bankų funkcijas, ECB išnagrinėja priežastis ir atlieka **koncentruotąją analizę**. Daugiau dėmesio šiuo klausimu skiriama toms įstaigoms, kurios nevykdo abiejų šių funkcijų, tačiau kurioms jų valstybėje narėje vis tiek taikomas reikalavimas turėti licenciją, pavyzdžiui, kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektų (KIPVPS) depozitoriumams ir alternatyvaus investavimo fondams.

- Tai, kad įstaiga formaliai tenkina atskirus kredito įstaigos apibrėžties kriterijus (taip gali būti, pavyzdžiui, kai įstaiga kreipiasi dėl kredito įstaigos veiklos leidimo, bet faktiškai tos veiklos nevykdo), paprastai nelaikoma pakankamu pagrindu įstaigai gauti kredito įstaigos veiklos leidimą. Spręsdamas, ar įstaiga

gali pretenduoti į kredito įstaigos veiklos leidimą, ECB įvertina, ar ji **pakankamai aktyviai vykdyt** abi apibrėžtyje nurodytas funkcijas (priims indėlius ar kitas gražintinas lėšas ir teiks paskolas). Kai kriterijai tenkinami – arba manoma, kad tenkinami – tik formaliai, nuodugniau išnagrinėjami **papildomi paraiškos teikimo motyvai**⁷.

- ECB įvertina, ar tikrai bendra kredito įstaigų prudencinė sistema yra **teisingiausias ir tinkamiausias pagrindas** planuojamai veiklai vykdyti. Tam tikrai specializuotai veiklai, pavyzdžiui, elektroninių pinigų išleidimo ir mokėjimo paslaugoms, labiau tinka kitas, specialiai jai skirtas reguliavimas.
- Kad būtų pripažintas kredito įstaiga, paraišką teikiantis subjektas privalo vykdyti abi funkcijas – priimti indėlius ar kitas gražintinas lėšas ir teikti paskolas. Tačiau veiklos pradžioje (pavyzdžiui, pirmuosius 12 veiklos mėnesių) galimas tam tikras lankstumas.

Jeigu pareiškėjas neketina iš karto pradėti vykdyti kurios nors iš dviejų kredito įstaigos funkcijų, kompetentinga institucija turėtų įvertinti, ar tai nepakenks jo verslo plano įgyvendinimui.

Pavyzdžiui, subjektui, neteikiančiam paskolų ir todėl neuždirbančiam iš to palūkanų, gali būti sudėtinga mokėti palūkanas už priimamus indėlius. Tokiu atveju priežiūros institucija, atsižvelgdama į tai, per kiek laiko numatoma pradėti vykdyti kol kas nevykdomą veiklą, įvertina, ar toks verslo modelis yra tvarus.

Jeigu subjekto verslo plane numatyta, kad subjektas net ir po tokio „įsibėgėjimo“ laikotarpio neteiks paskolų savo sąskaita, kompetentinga institucija įvertina, ar tokie veiklai nebūtų tinkamesnis kitoks reguliavimas.

Gairės dėl apibrėžtyje vartojamų terminų

Nei KRR, nei KRD IV konkretūs terminai, vartojami kredito įstaigos apibrėžtyje, atskirai neapibrėžiami. Nors praktikoje dėl kai kurių jų (pavyzdžiui, „įmonė“) apibrėžties diskusijų beveik nekyla, dėl kitų terminų apibrėžties nebuvimo ES valstybės narės skirtingai vertina, kokios įstaigos turėtų būti pripažįstamos kredito įstaigomis pagal KRR. Siekiant didesnio nuoseklumo, toliau pateikiamos gairės, kaip ECB interpretuoja pagrindinius terminus (nepažeidžiant nacionalinės ir ES teisės aktų reikalavimų).

Indėliai ir kitos gražintinos lėšos

Vienas pagrindinių nuoseklios prudencinės priežiūros tikslų – tinkama indėlininkų, investuotojų ir vartotojų apsauga. Šiuo požiūriu į priežiūros akiratį patenka ir įstaigos, kurios verčiasi tuo, kad priima gražintinas lėšas iš visuomenės – tiek indėlius, tiek

⁷ Juos nagrinėjant atsižvelgiama ir į taikomus nacionalinės teisės reikalavimus.

kitokias lėšas, pavyzdžiui, nuolat leidžia obligacijas ir kitus panašius vertybinius popierius. Tad į gražintinų lėšų, įskaitant indėlius, sąvoką gali įeiti ilgalaikio taupymo sąskaitos, einamosios sąskaitos, nedelsiant gražintinos lėšos taupomuosiose sąskaitose, lėšos investicinėse sąskaitose arba kitokios lėšos, kurios turi būti gražintos. Remiantis Teisingumo Teismo pateiktu plačiu išaiškinimu, „kitos gražintinos lėšos“ reiškia ne tik finansines priemones, kurioms būdinga gražintinum savybė, bet ir tas, kurios, nors ir neturi tokios savybės, yra sutartinio susitarimo gražinti sumokėtas lėšas objektas⁸.

Panašiai plačiai aiškinamas ir terminas „indėliai“, kuris ES direktyvoje dėl indėlių garantijų sistemų (IGSD)⁹ apibrėžtas kaip „kredito likutis, atsiradęs dėl sąskaitoje paliktų lėšų arba dėl laikinų situacijų, susidariusių dėl įprastų bankinių sandorių, kurį kredito įstaiga turi gražinti [*nominaliaja verte*] pagal taikomas teises nuostatas ir sutartines sąlygas, įskaitant terminuotuosius indėlius ir taupomuosius indėlius“¹⁰.

Lėšoms, gautoms teikiant tam tikras specifines paslaugas, pavyzdžiui, mokėjimo paslaugas ar elektroninių pinigų išleidimo paslaugas, KRD IV ir KRR nuostatos netaikomos¹¹.

Visuomenė

Kad ir kaip terminas „visuomenė“ būtų apibrėžtas nacionalinėje teisėje, prudenciniame kontekste jis apima ir tam tikrą fizinių bei juridinių asmenų apsaugos nuo sprendimo patikėti savo lėšas neprižiūrimiems subjektams, kurių finansinis patikimumas nėra patvirtintas, aspektą. Tad tam tikros grupės, kurioms tokios apsaugos nereikia, į terminą „visuomenė“ gali būti neįtrauktos. Tai gali būti, pavyzdžiui, asmenys, kuriuos su įmone, kuriai jie patiki savo lėšas, sieja tam tikri (asmeniniai) ryšiai, ir kurie dėl šios priežasties gali patys įvertinti tos įmonės finansinį patikimumą, arba profesionalūs rinkos dalyviai, turintys pakankamai kompetencijos ir lėšų, kad galėtų patys atlikti savo sandorio šalių analizę.

Paskolų teikimas savo sąskaita

Skolinimo, t. y. kreditų ir paskolų teikimo, veiklą kredito įstaiga privalo vykdyti „savo sąskaita“. Taigi, kredito įstaiga yra kreditorius, o jos teikiami kreditai ir paskolos yra jos turtas. Į kredito sąvoką įeina KRD IV I priedo antrame punkte išvardyta veikla,

⁸ 1999 m. vasario 11 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-366/97 *Romanelli*, ECLI:EU:C:1999:71, 17 punktas.

⁹ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/49/EB dėl indėlių garantijų sistemų (OL L 173, 2014 6 12, p. 149).

¹⁰ IGSD 2 straipsnio 1 dalies 3 punktas.

¹¹ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB, (Antroji mokėjimo paslaugų direktyva) (OL L 337, 2015 12 23, p. 35) 18 straipsnio 3 dalis ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/110/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičiančios Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikiniančios Direktyvą 2000/46/EB, (EMD direktyva) (OL L 267, 2009 10 10, p. 7) 6 straipsnio 3 dalis.

t. y. vartojimo kreditai, būsto paskolos, faktoringo operacijos, komercinių sandorių finansavimas ir kita veikla. Sąskaitų kreditavimas taip pat gali įeiti į kredito apibrėžtį pagal KRR.

4.2 Aplinkybės, kurioms esant privaloma gauti licenciją

Pirminės licencijos suteikimas

Subjektams gali reikėti pateikti NKI paraišką gauti pirminę licenciją dėl įvairių priežasčių. Iš principo paraiška nepriklauso nuo to, ar licencijos reikia tam tikram ribotam, ar neribotam laikui. Tačiau paprastai licencijos suteikiamos neribotam laikui.

- Bet koks **subjektas (arba subjektų grupė), norintis tapti kredito įstaiga**, t. y. pradėti priiminėti indėlius ir kitas gražintinas lėšas ir teikti paskolas, privalo gauti naują licenciją. Tai gali būti naujai įsteigtas subjektas arba veikiantis subjektas, jau vykdamas vieną iš reikiamų funkcijų ir norintis pradėti vykdyti ir kitą. Tai gali būti ir reguliuojama finansų įstaiga, planuojanti išplėsti veiklą ir teikti visas bankų paslaugas.
- Gauti naują licenciją gali būti būtina ir tuo atveju, kai **susijungia dvi ar daugiau kredito įstaigų ir iš jų sukuriamas naujas subjektas, vykdyantis sujungtą kredito įstaigų veiklą**. Bet kokiam naujam subjektui, vykdančiam reguliuojamą veiklą, būtina turėti licenciją.

Toks naujas subjektas gali būti kuriamas ir trumpam laikui, pavyzdžiui, vykdamas susijungimą, kai kredito įstaigos veiklą pirmiausia gali reikėti perduoti naujam laikinam subjektui ir tik po to ją sujungti su kita ir suformuoti galutinį subjektą. Nors toks naujas subjektas yra laikinas, jam vis tiek būtina gauti licenciją.

Tačiau kai kada tokioms laikinoms kredito įstaigoms gali būti taikoma išimtis, pavyzdžiui, kai jos kredito įstaigos veiklą vykdo tik teisiniam sandoriui reikalingą trumpą laiką, t. y. tik tol, kol susijungimo sandoris bus teisiškai baigtas. Priimdamos sprendimą, ar suteikti tokią išimtį, priežiūros institucijos įvertina konkrečias sandorio vykdymo aplinkybes ir keliamą riziką. ECB laikosi nuomonės, kad tokia išimtis gali būti suteikta tik su sąlyga, kad atitinkami subjektai yra numatę saugikius tam atvejui, jeigu perkėlimo nepavyktų atlikti per numatytą teisiniam sandoriui reikalingą trumpą laiką. Bet kokiame atveju susijungimui būtina gauti visus kitus reikalingus priežiūrinius patvirtinimus.

- **Laikinas bankas** (angl. *bridge bank*) – tai laikina kredito įstaiga, įsteigta konkrečiai tam, kad perimtų kitos, paprastai nemokios, kredito įstaigos turtą ir įsipareigojimus ir toliau vykdytų kritinės svarbos funkcijas, kol bus vykdomas turto pardavimas ar nurašymas. Nors ir laikini, tokie bankai vis tiek yra laikomi kredito įstaigomis, todėl jie turi gauti ECB sprendimą dėl licencijos.

Dažnai laikiną banką reikia įsteigti greitai, siekiant padėti krizės ištiktam bankui. Dėl tokio skubumo ir trumpų terminų tinkamai pagrįstais atvejais leidimas steigti

laikiną banką gali būti suteiktas su Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvoje (BGPD)¹² numatyta išimtimi, t. y. leidžiama pradėti operacijas nesilaikant visų KRD IV reikalavimų. Tačiau tokia išimtis turėtų būti suteikiama tik tam tikram ribotam laikui.

Priklausomai nuo konkrečios situacijos, laikinų bankų licencijavimas vykdomas kartu su kitomis institucijomis, visų pirma, su Bendra pertvarkymo valdyba arba nacionaline pertvarkymo institucija. Prireikus į šį procesą gali būti įtrauktos ir kitos institucijos.

Licencijų pakeitimai

Subjektams gali iškilti poreikis pateikti paraiškas pakoreguoti pirmines licencijas dėl įvairių priežasčių, įskaitant toliau aprašytus ir kitus atvejus.

- Kai kuriose valstybėse narėse universalios bankų veiklos licencijos, t. y. licencijos, suteikiančios pareiškėjui teisę vykdyti visų KRD IV I priede išvardytų rūšių veiklą ir kitą nacionalinėje teisėje apibrėžtą veiklą, neteikiamos. Jeigu subjektas turi neuniversalią licenciją ir nori pradėti vykdyti į ją neįtrauktą reguliuojamą veiklą, pavyzdžiui, teikti investavimo, portfelio valdymo, saugojimo ir saugyklų bei seifų paslaugas ir t. t., jam gali reikėti išplėsti pirminį veiklos leidimą.

KRD IV I priedas

VEIKLOS RŪŠIŲ, KURIOMS TAIKOMAS TARPUSAVIO PRIPAŽINIMO PRINCIPAS, SĄRAŠAS

1. Indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimas.
2. Skolinimas, įskaitant, *inter alia*: vartojimo kreditą, su nekilnojamoju turtu susijusias kredito sutartis, faktoringo operacijas (su atgręžtinio reikalavimo teise arba be jos), komercinių sandorių finansavimą (įskaitant teisės į turtą perėmimą).
3. Finansinė nuoma.
4. Mokėjimo paslaugos, kaip apibrėžta Direktyvos 2007/64/EB 4 straipsnio 3 dalyje.
5. Kitų mokėjimo priemonių (pvz., kelionės čekių ir vekselių) išdavimas ir tvarkymas, kai tokia veikla nėra įtraukta į 4 punktą.
6. Garantijos ir įsipareigojimai.

¹² 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 190).

7. Prekyba savo arba klientų sąskaita bet kuriomis iš šių priemonių:
 - (a) pinigų rinkos priemonėmis (čekiais, vekseliais, indėlio sertifikatais ir t. t.);
 - (b) užsienio valiuta;
 - (c) finansiniais ateities ir pasirinkimo sandoriais;
 - (d) valiutos keitimo ir palūkanų normos priemonėmis;
 - (e) perleidžiamaisiais vertybiniais popieriais.
8. Dalyvavimas leidžiant vertybinius popierius ir su jų leidimu susijusių paslaugų teikimas.
9. Įmonių konsultavimas kapitalo struktūros, verslo strategijos ir su tuo susijusiais klausimais, taip pat su įmonių susijungimais ir pirkimais susijusios paslaugos.
10. Finansų maklerio paslaugos.
11. Portfelio valdymas ir konsultavimas.
12. Vertybinių popierių saugojimas ir tvarkymas.
13. Informacijos apie kreditavimą paslaugos.
14. Saugojimo saugyklose, seifuose paslaugos.
15. Elektroninių pinigų leidimas.

Direktyvos 2004/39/EB I priedo A ir B skirsniuose numatytoms paslaugoms ir veiklai, kai kalbama apie finansines priemones, numatytas tos direktyvos I priedo C skirsnyje, pagal šią direktyvą taikomas tarpusavio pripažinimas.

- Laikui bėgant įstaiga gali nuspręsti vykdyti kitokią veiklą. Jeigu nacionalinėje teisėje nustatyta, kad, **pakeitus veiklą**, privaloma gauti sprendimą dėl licencijos, būtina jį gauti iš ECB. Tačiau jeigu planuojama nauja veikla jau įtraukta į pirminę licenciją, kreiptis dėl licencijos pakeitimo nebūtina.
- Gali keistis subjekto teisinė forma. Jeigu nacionalinėje teisėje nustatyta, kad, **pasikeitus teisinei formai**, privaloma gauti sprendimą dėl licencijos, arba jeigu, pasikeitus teisinei formai, pasikeičia ir įstaigai taikoma prudencinė tvarka, ECB priima sprendimą dėl licencijos. Jeigu, pasikeitus teisinei formai, pagal nacionalinę teisę sprendimo dėl licencijos gauti neprivaloma, gali būti privaloma gauti kitokius priežiūrinius patvirtinimus, pavyzdžiui, dėl pakoreguotų kredito įstaigos įstatinių dokumentų (įstatų).
- ECB sprendimas dėl licencijos išplėtimo gali būti būtinas įvykdžius **susijungimą**, ypač jeigu sujungiamų subjektų licencijose numatyta skirtinga veikla. Subjektas, kuris vykdys reguliuojamą veiklą, kurią anksčiau vykdė kitos sujungiamos įstaigos, privalo gauti leidimą vykdyti visas jų vykdytas veiklas

rūšis. Jeigu tas subjektas jau turi bankų veiklos licenciją, ją gali reikėti išplėsti. Privaloma gauti ir visus kitus būtinus su susijungimu susijusius priežiūrinius patvirtinimus.

Kadangi ECB turi išimtinę kompetenciją suteikti leidimus BPM subjektams, be išankstinio ECB leidimo licencijos neturėtų būti perleidžiamos nei naujiems, nei esamiems subjektams.

Apskritai paraiškos dėl licencijų pakeitimų gali būti vertinamos plačiau taikant proporcingumo principą negu paraiškos dėl pirminės licencijos. Pavyzdžiai pateikiami 5 skyriuje.

4.3 Pagal nacionalinę teisę reguliuojama papildoma veikla

Taip pat žr. šį išaiškinimą bankų priežiūrai skirtoje ECB interneto svetainėje:

[2017 m. kovo 31 d. laiškas dėl ECB kompetencijos naudotis priežiūros įgaliojimais, numatytais nacionalinėje teisėje.](#)

Pagal nacionalinę teisę gali būti reguliuojama daugiau veiklos rūšių, negu išvardyta KRD IV I priede. Todėl kai tik nacionalinėje teisėje nustatyta, kad kredito įstaiga, prieš pradėdama finansinę veiklą, privalo gauti leidimą, gali būti reikalinga, kad ECB priimtų sprendimą dėl leidimo, net jeigu ta veikla KRD IV I priede nepaminėta, jeigu toks reikalavimas gauti leidimą sudaro pagrindą priežiūros funkcijai pagal ES teisę^{13 14}.

ECB suteikia leidimus vykdyti veiklą, reguliuojamą tik pagal nacionalinę teisę, jeigu jos atžvilgiu pagal ES teisę vykdoma priežiūros funkcija.

¹³ Kol kas išskyrus leidimus kredito įstaigų vykdomai su padengtosiomis obligacijomis susijusiai veiklai, kai toks specialus leidimas privalomas pagal nacionalinę teisę po tolesnio vertinimo.

¹⁴ Pagal BPM pagrindų reglamento 78 straipsnio 5 dalį, kurioje nustatyta, kad „sprendime išduoti leidimą nurodoma prašymo pateikėjo kaip kredito įstaigos veikla taip, kaip nurodyta atitinkamoje nacionalinėje teisėje (...)“.

5 Paraiškų gauti licenciją vertinimas

Daugiau informacijos:

- EBI techniniuose standartuose,
- dėl veiklos programos: KRD IV 10 straipsnyje,
- dėl nuosavų lėšų: KRD IV 12 straipsnyje,
- dėl vadovybės tinkamumo: KRD IV 91 straipsnyje,
- dėl akcininkų tinkamumo: KRD IV 14 straipsnyje.

Priežiūros institucijos informaciją, pateiktą paraiškoje gauti pirminę bankų veiklos licenciją arba pakoreguoti turimą licenciją, vertina pagal ES ir nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus ir atsižvelgdamos į prašomos licencijos pobūdį. Toliau pateikiama keletas pavyzdžių, kas yra vertinama:

- bendras pareiškėjo prisistatymas ir jo istorija, įskaitant prašymo suteikti licenciją priežastis ir pagrindimą;
- veiklos programa, įskaitant planuojamą veiklą, verslo modelį ir su tuo susijusios rizikos profilį;
- pareiškėjo organizacinė struktūra, įskaitant IT organizavimą ir išorės paslaugų pirkimą;
- finansinė informacija, įskaitant prognozuojamą balansą, pelno ir nuostolio ataskaitos projektą ir informaciją apie vidaus kapitalo pakankamumą ir likvidumą;
- akcininkų tinkamumas;
- valdybos narių ir pagrindines funkcijas vykdančių asmenų bei priežiūros valdybos narių tinkamumas.

Toliau šie vertinimo kriterijai aprašyti išsamiau.

5.1 Kapitalo vertinimas¹⁵

Nagrinėdamos paraiškas gauti licenciją, priežiūros institucijos vertina paraišką teikiančios kredito įstaigos¹⁶ kapitalo dydį, kokybę, kilmę ir sudėtį. Priežiūros institucijos kapitalo poreikį vertina visada, kad ir kokia paraiška būtų nagrinėjama: ar tai būtų paraiška gauti pirminę licenciją, licenciją įvykdžius įstaigų sujungimo ar įsigijimo sandorį ar licenciją laikinam bankui, ar paraiška išplėsti turimą licenciją. Kapitalo poreikis vertinamas atsižvelgiant į paraiškos nagrinėjimo metu esamą padėtį, taip pat į tam tikru metu ateityje prognozuojamą kapitalo poreikį.

Pastebėta, kad NKI taikoma kapitalo poreikio apskaičiavimo praktika skiriasi. Todėl reikėtų paaiškinti dvi pamatines sampratas:

¹⁵ Į šį 2-ąjį pataisyta Licencijavimo vadovo leidimą įtraukta 5.1 dalis.

¹⁶ Priklausomai nuo kiekvieno konkretaus atvejo specifikos, paraišką nebūtinai teikia tas subjektas, kuriam reikalinga kredito įstaigos licencija; tai gali būti, pavyzdžiui, siūlomas (-i) juridinio asmens, kuris bus įsteigtas gavus licenciją, akcininkas (-ai).

Pradinio kapitalo reikalavimas

Pradinio kapitalo reikalavimas – tai mažiausia būtina kapitalo suma, kurią kredito įstaiga privalo turėti pagal nacionalinės teisės aktų reikalavimus. Licencijos suteikimo metu pradinis kapitalas turi būti apmokėtas visas¹⁷ ir, kaip nustatyta KRR 93 straipsnyje, visą kredito įstaigos gyvavimo laiką privalo išlikti ne mažesnis. KRD IV nustatyta, kad mažiausias būtinas pradinis kapitalas yra 5 mln. eurų¹⁸. Kai kurios valstybės narės savo nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkėlė KRD IV, yra nustačiusios didesnę pradinio kapitalo normą. Tokiais atvejais pradinis kapitalas vertinamas atsižvelgiant į tokią normą.

Nuosavų lėšų reikalavimas

Nuosavų lėšų reikalavimas – tai kapitalo suma, kurią kredito įstaiga turi visada turėti po to, kai gavo licenciją, kad galėtų padengti galimus nuostolius ir sumažinti jos veiklai būdingą riziką. Nuosavų lėšų reikalavimas apskaičiuojamas paraiškos gauti licenciją nagrinėjimo metu pagal paraiškos teikėjo verslo planą ir jo prognozuojamą turtą, įvertintą pagal kredito, operacinę ir rinkos riziką. Ši nuostata taikoma ir atskiroms įstaigoms, ir įstaigų grupėms, kurių atžvilgiu vykdoma konsoliduota priežiūra.

Kapitalo kokybė

Siekiant užtikrinti kredito įstaigų kapitalo bazės tvirtumo vertinimo nuoseklumą, buvo suderintos taisyklės, iš ko ji gali būti sudaryta. KRR nustatyta, kokios kapitalo priemonės ir straipsniai gali būti pripažinti nuosavomis lėšomis.

Atlikdama vertinimą priežiūros institucija tikrina, ar tikrai kapitalas sudarytas iš pripažįstamų elementų – taip užtikrinama kapitalo kokybė.

Kredito įstaigos kapitalas turėtų būti aiškiai atskirtas nuo kito jos savininkų turto, nes jis visas visada turi būti prieinamas, kad jį būtų galima panaudoti neribojamiems vien tik kredito įstaigos tikslams.

Licencijos suteikimo metu reikalingas kapitalas

Priežiūros institucija vertina kredito įstaigos gebėjimą tam tikrą laiką – paprastai trejus metus – išlaikyti pakankamą kapitalo lygį. Tuo tikslu ji įvertina paraišką teikiančios kredito įstaigos verslo planą ir veiklą, kurią ji ketina vykdyti, bei su ja susijusią riziką.

¹⁷ Išskyrus atvejus, kai nacionalinės teisės aktuose aiškiai nustatyta, kad mažiausias būtinas pradinis kapitalas neturi būti apmokėtas iš anksto. Tokiu atveju ECB sprendime gali būti nustatyta sąlyga, kad licencija įsigalioja tik nuo tada, kai bus apmokėtas visas pradinis kapitalas.

¹⁸ Ši taisyklė turi keletą konkrečių išimčių (žr. KRD IV 12 straipsnio 4 dalį). Kai kurių kategorijų kredito įstaigoms gali būti leidžiama turėti mažesnę negu 5 mln. eurų pradinį kapitalą.

Remiantis KRR 72 straipsniu, taikomu kartu su 25 straipsniu, įstaigos nuosavos lėšos susideda iš bendro 1 lygio nuosavo kapitalo (CET 1, KRR 26–50 straipsniai), papildomo 1 lygio kapitalo (AT 1, KRR 51–61 straipsniai) ir 2 lygio kapitalo (T 2, KRR 62–71 straipsniai).

ECB tikisi, kad licencijos suteikimo metu kredito įstaiga turės tiek kapitalo, kad užtektų padengti nuostolius, kuriuos per tą laiką gali sukelti įstaigos patiriama rizika.

Verslo planas turėtų būti parengtas pagal bazinį scenarijų ir nepalankių, bet įmanomų sąlygų scenarijų, ir apimti pirmuosius trejus veiklos metus. Atlikdama bendrą verslo plano vertinimą, priežiūros institucija peržiūri ir patikrina įstaigos prognozes pagal bazinį ir nepalankų scenarijus.

Paprastai, norint nustatyti, kokį kapitalą įstaiga turėtų turėti licencijos suteikimo metu, atliekama keletas skaičiavimų ir palyginami gauti rezultatai:

- pirma, paraišką teikiantis subjektas apskaičiuoja nuosavų lėšų reikalavimą kiekvieniems iš pirmųjų trejų jo veiklos metų ir nustato didžiausią iš trijų gautų skaičių;
- antra, šis skaičius palyginamas su pradinio kapitalo suma, kurią privaloma turėti pagal nacionalinės teisės aktų reikalavimus, ir nustatoma, kuri iš jų didesnė;
- trečia, prie didesnės sumos, minėtos antrame punkte, pridedama per pirmuosius trejus kredito įstaigos veiklos metus numatomų nuostolių (jeigu jų numatoma) kumuliacinė suma, apskaičiuota pagal jos bazinį arba nepalankų scenarijų (priklausomai nuo to, pagal kurį scenarijų gaunama didesnė suma). Šie trys apskaičiavimai yra visos kapitalo sumos, kurią kredito įstaiga turėtų turėti licencijos suteikimo metu, (t. y. licencijos suteikimo metu reikalingas kapitalas) apskaičiavimo pagrindas.

Licencijos suteikimo metu reikalingas kapitalas apskaičiuojamas atsižvelgiant į paraišką teikiančio subjekto pirmųjų trejų veiklos metų verslo planą ir prielaidas, kuriomis remiantis jis parengtas. Taip siekiama nustatyti, kokio dydžio kapitalą kredito įstaiga turi turėti, kad pirmuosius kelerius veiklos metus tenkintų numatomus kapitalo reikalavimus.

Paprastai kompetentingos institucijos, įskaitant ECB, prie reikalingo pradinio kapitalo prideda papildomą individualų rezervą rizikai padengti. Tai daroma todėl, kad pradinį kapitalą kredito įstaiga privalo turėti visą savo gyvavimo laiką ir juo negali dengti galimų nuostolių.

Todėl licencijos suteikimo metu reikalingas kapitalas apibrėžiamas ne tik kaip suma, kurios reikia, kad kapitalo reikalavimai būtų tenkinami tuo konkrečiu laiko momentu, bet ir kaip suma, kurios reikia, kad tiek nuosavų lėšų, tiek pradinio kapitalo reikalavimai būtų tenkinami pirmuosius kelerius veiklos metus.

Prieinamas kapitalas

Skiriamos dvi licencijos suteikimo metu reikalingo kapitalo kategorijos: ta dalis, kuri licencijos suteikimo metu turi būti apmokėta visa, ir likusi dalis, kuri gali būti padengta kapitalo ištekliais.

Apskaičiuojant, kokia dalis turėtų būti apmokėta licencijos suteikimo metu, prie pradinio kapitalo reikalavimo arba nuosavų lėšų reikalavimo sumos (priklausomai, kuri didesnė) pridedama paraišką teikiančio subjekto prognozuojama nuostolių, galimų per pirmuosius veiklos metus, suma.

ECB tikisi, kad skirtumas tarp sumos, kuri licencijos suteikimo metu turi būti apmokėta visa, ir licencijos suteikimo metu reikalingo kapitalo sumos bus dengiamas kapitalo ištekliais, kuriais licencijos suteikimo metu kredito įstaiga turi galimybę pasinaudoti.

Kapitalo ištekliais vadinamas turtas, kuriuo paraišką teikiantis subjektas neabejotinai gali pasinaudoti. Priežiūros institucijai patikrinus ir patvirtinus, kapitalo ištekliais gali būti pripažįstamos skolintos lėšos, garantijų raštai, akcininkų privačios finansinės lėšos ir kitos finansinės priemonės, kurios jau yra arba dar bus išleistos finansų rinkose, ir t. t. Paraišką teikiantis subjektas turėtų įrodyti, kad turi tokių papildomų išteklių.

Pavyzdžiai

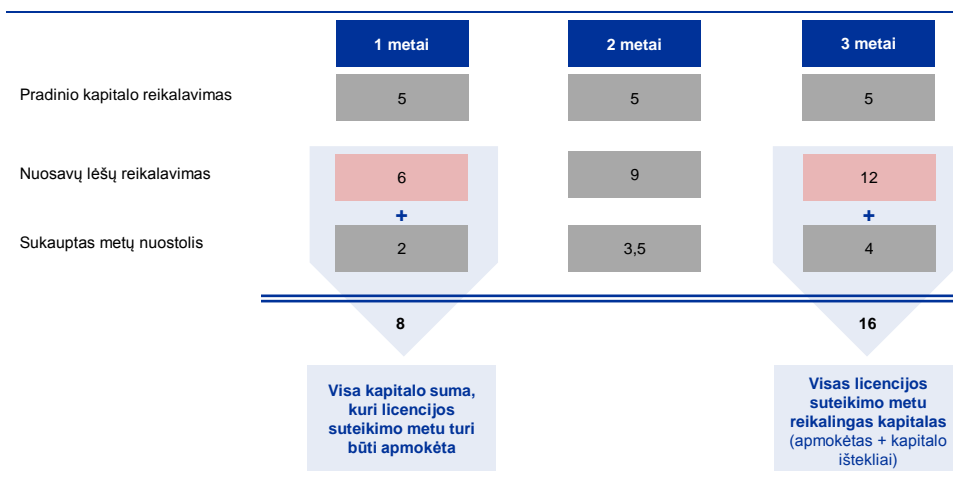
Toliau pateikiama pavyzdžių, kaip dėl to, kad kai kurios valstybės narės taiko didesnes mažiausio būtino pradinio kapitalo normas, gali skirtis visas licencijos suteikimo metu reikalingas kapitalas ir kuo skiriasi kapitalas, kuris turi būti apmokėtas, ir visas reikalingas kapitalas.

1 pavyzdys: nuosavų lėšų reikalavimas didesnis negu pradinio kapitalo reikalavimas

Pagal šį pavyzdį, nuosavų lėšų reikalavimas visus pirmuosius trejus veiklos metus yra didesnis už pradinio kapitalo reikalavimą. Prie didžiausios nuosavų lėšų reikalavimo sumos (t. y. 12, trečiaisiais metais) pridedama kumuliacinė trejų pirmųjų metų tikėtinų nuostolių suma (t. y. 4) ir gaunama licencijos suteikimo kredito įstaigai metu reikalingo kapitalo suma (t. y. 16), įskaitant kapitalo išteklius. Kapitalo dalis, kuri turi būti apmokėta licencijos suteikimo metu, pagal šį pavyzdį yra 8 (pirmaisiais metais numatomo nuosavų lėšų reikalavimo (t. y. 6) ir pirmaisiais metais numatomo nuostolio (t. y. 2) suma).

1 paveikslas

Nuosavų lėšų reikalavimas didesnis negu pradinio kapitalo reikalavimas

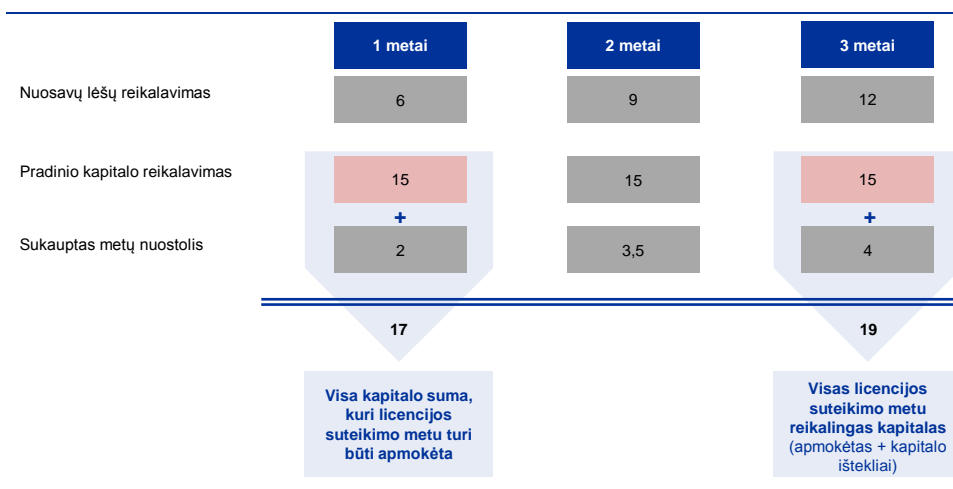

2 pavyzdys: pagal nacionalinės teisės aktų reikalavimus privalomas pradinis kapitalas didesnis negu nuosavų lėšų reikalavimas

Pagal šį pavyzdį, pradinio kapitalo reikalavimas (t. y. 15) visus pirmuosius trejus veiklos metus yra didesnis už nuosavų lėšų reikalavimą. Kadangi 15 yra didžiausias dydis, skaičiavimuose naudojamas jis, o ne nuosavų lėšų reikalavimo dydis. Todėl prie 15 pridamas pirmųjų trejų metų kumuliacinis nuostolis (t. y. 4) ir gaunama 19. Pagal šį pavyzdį, 19 yra licencijos suteikimo metu reikalingas kapitalas (įskaitant kapitalo išteklius), o 17 (pradinis kapitalas (t. y. 15) + pirmuosius metus numatomas nuostolis (t. y. 2)) yra ta dalis, kuri licencijos suteikimo metu turi būti apmokėta.

2 paveikslas

Pagal nacionalinės teisės aktų reikalavimus privalomas pradinis kapitalas didesnis negu nuosavų lėšų reikalavimas

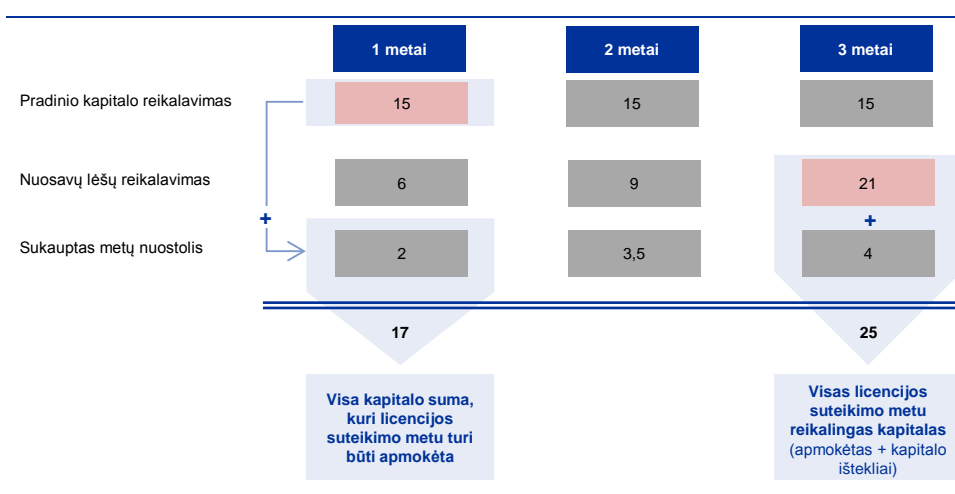

3 pavyzdys: nuosavų lėšų reikalavimas vienais metais už pradinio kapitalo reikalavimą mažesnis, kitais – didesnis

Pagal šį pavyzdį, prognozuojamas nuosavų lėšų reikalavimas sparčiai didėja ir trečiaisiais metais viršija pradinio kapitalo reikalavimą. Prie didžiausios sumos (t. y. 21) pridėdama kumuliacinė pirmųjų trejų metų tikėtinų nuostolių suma (t. y. 4) ir gaunama licencijos suteikimo kredito įstaigai metu reikalingo kapitalo suma (t. y. 25), įskaitant kapitalo išteklius. Dalis, kuri licencijos suteikimo metu turi būti apmokėta (t. y. 17) yra tokia pati kaip pagal ankstesnį pavyzdį.

3 paveikslas

Nuosavų lėšų reikalavimas vienais metais už pradinio kapitalo reikalavimą mažesnis, kitais – didesnis

Didžiausia suma, kuri turi būti naudojama skaičiavimuose, gali būti prognozuojama ir pirmaisiais ar antraisiais metais (kitais nei parodytuose pavyzdžiuose).

Be to, licencijos suteikimo metu priežiūros institucijos gali pareikalauti, kad kredito įstaiga turėtų didesnę kapitalą, jeigu jo reikia specifinei rizikai padengti, pavyzdžiui, pradinei rizikai ar plano neįgyvendinimo rizikai, priklausomai nuo individualių aplinkybių, kurios kiekvienu konkrečiu atveju vertinamos atskirai.

Vieta

Visiškai apmokėtas reikalingas kapitalas turėtų būti įtrauktas į kredito įstaigos buhalterines knygas, jeigu nacionalinės teisės aktuose nenustatyta kitaip.

Laikas

Rekomenduojama, kad iki licencijos suteikimo būtų apmokėta visa reikalingo kapitalo suma. Tačiau jeigu dėl nacionalinės teisės aktų ar nacionalinės praktikos tai yra

nejmanoma, iki licencijos suteikimo arba bent jau iki komercinės veiklos pradžios¹⁹ turėtų būti apmokėta pradinio kapitalo suma.

Priežiūros institucijoms turėtų būti pateikti įrodymai, kad kapitalas apmokėtas arba pervestas, jeigu taip nustatyta nacionalinės teisės aktuose.

Bankų grupės

Kartais suteikti licenciją prašoma bankui, kuris bus jau egzistuojančios bankų grupės narys. Tokia naujai licencijuojama patronuojamoji įmonė, priklausomai nuo jos dydžio ir veiklos pobūdžio, gali turėti poveikio visos grupės kapitalo lygiui. Vertinant galimą naujai licencijuojamo subjekto poveikį bankų grupei atsižvelgiama į suteiktas išimtis.

Išimtis, t. y. atleidimą nuo kapitalo ir (arba) likvidumo reikalavimų, kompetentingos institucijos gali suteikti tik tam vienam naujai licencijuojamam subjektui atskirai. Tokiu atveju reikalavimai naujai licencijuojamam bankui integruojami į jo patronuojančiosios įmonės konsoliduotus prudencinius reikalavimus.

Jeigu nuo kapitalo ir (arba) likvidumo reikalavimų atleidžiama tik atskira konkreti kredito įstaiga, sprendimas dėl atleidimo nuo reikalavimų turi būti priimtas iki licencijos suteikimo arba tuo pačiu metu, kad atleidimas nuo reikalavimų galėtų nuo licencijos įsigaliojimo.

Paprastai atleidimas nuo reikalavimų suteikiamas licencijos suteikimo metu, jeigu paraišką teikiantis subjektas ir (arba) jo patronuojančioji įmonė jau yra prižiūrimos įstaigos.

Laikini bankai

Paprastai naujai licencijuojami laikini bankai taip pat turi tenkinti kapitalo ir likvidumo reikalavimus.

Kadangi paprastai yra neįmanoma tiksliai įvertinti laikino banko turto ir sąnaudų, priežiūros institucijos, kiekvieną atvejį įvertinusios atskirai, po pertvarkymo įsteigtam bankui gali nustatyti didesnę arba mažesnę kapitalo reikalavimą, negu buvo nustatytas jo pirmtakui.

Paprastai laikinas bankas turėtų turėti atsidėjęs tokią pačią procentinę dalį kapitalo, kokią turėjo jo pirmtakas, apskaičiuotą atlikus prudencinį jam perleisto turto, teisių ir įsipareigojimų įkainojimą, iki kol per priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP) bus atliktas visapusiškas vertinimas.

¹⁹ Komercinės veiklos pradžia yra laikas, kai kredito įstaiga pradeda reklamuoti paslaugas siekdama pritraukti klientų.

5.2 Veiklos programos vertinimas ²⁰

Kai EBI priims TRS projektą, bus patikslinta, kokia konkrečiai informacija turės būti pateikta su paraiška gauti licenciją, taip pat bus pateiktas išsamus sąrašas dokumentų ir kitos informacijos įvairiais klausimais.

Toliau aprašyta ne visa informacija, kuri turės būti pateikta, tačiau tai yra pagrindiniai klausimai, kurie labiausiai rūpi priežiūros institucijoms, kai jos vertina veiklos programą ir verslo planą²¹.

Priežiūros institucijos gali kvestionuoti pateiktą informaciją ir tikrinti prielaidas, kuriomis remiantis verslo planas parengtas.

Paprastai verslo planas rengiamas vidutinės trukmės laikotarpiui, t. y. trejiems–penkeriems metams.

Siūloma veikla ir strategija

Kad kompetentingos institucijos galėtų įvertinti verslo modelį ir su juo susijusią riziką, paraiškos teikėjas privalo pateikti informacijos apie veiklą, kurią planuoja vykdyti, kaip nustatyta KRD IV 10 straipsnyje ir ją įgyvendinančiuose nacionalinės teisės aktuose. Paraiškos teikėjas turėtų pateikti savo bendros strategijos, taip pat numatomos veiklos, skirtos strateginiams kredito įstaigoms tikslams pasiekti, aprašą.

Priežiūros institucijos įvertina verslo plane pateiktą informaciją apie produktus ir paslaugas, kurias numatoma teikti, tikslinių klientų segmentą ir vietą, fizinius ir (arba) skaitmeninius platinimo kanalus ir numatomą paslaugų ir produktų pozicionavimą rinkoje, palyginti su konkurentais.

Peržiūradamos siūlomo verslo plano įgyvendinimo tvarkaraštį, priežiūros institucijos įvertina jo turinį, prioritetus ir įvairios numatomos veiklos terminus, taip pat fiksuotas ir kintamas įgyvendinimo sąnaudas.

Paraiškoje taip pat turėtų būti nurodoma, ar įstaiga ketina likti indėlių garantijų schemoje ir institucinėje užtikrinimo sistemoje, jeigu tinka.

Ekonominė aplinka ir verslo modelio perspektyvumas

Priežiūros institucijos įvertina kredito įstaigos padėtį iš makroekonominės pozicijos, atsižvelgdamos ir į verslo aplinką.

Priežiūros institucijos vertina aplinką, nes tai padeda joms suprasti pagrindines prielaidas, kuriomis kredito įstaiga grindžia savo prognozes. Priežiūros institucijos

²⁰ Į šį 2-ąjį pataisytą Licencijavimo vadovo leidimą įtraukta 5.2 dalis.

²¹ Kai tinka ir kai nacionalinės teisės aktais nedraudžiama, priežiūros institucijos gali prašyti pateikti daugiau dokumentų, pavyzdžiui, išėjimo iš verslo planą, kuriame numatomas tvarkingas veiklos nutraukimas nesukeliant nuostolių kreditoriams.

tokias prielaidas dažnai kvestionuoja, kad įsitikintų, ar jos yra realios ir ar prognozės gali pasitvirtinti.

Verslo modelio perspektyvumas vertinamas pagal pagrindinius pelno šaltinius ir įstaigos galimybes pirmuosius trejus veiklos metus gauti pakankamą grąžą. Be to, priežiūros institucijos vertina ir kredito įstaigos verslo modelio tvarumą, įvertindamos įstaigos gebėjimą gauti pelno ateityje ir numatomą jos rizikos profilį visą verslo plano laikotarpį.

Finansinės prognozės

Finansinės prognozės vertinamos pagal prognozuojamą balansą ir prognozuojamą pelno ir nuostolio ataskaitą, kurias paraiškos teikėjas turi pateikti už trejus pilnus veiklos metus.

Prognozės turėtų būti parengtos pagal bazinį scenarijų ir pagal nepalankųjį scenarijų, kad priežiūros institucijos galėtų įvertinti verslo modelio perspektyvumą ir tvarumą įvairiomis sąlygomis. Įstaiga turėtų paaiškinti pagal abu scenarijus parengtose prognozėse darytas prielaidas, kodėl jos buvo pasirinktos būtent tokios ir kodėl įstaiga mano, kad jos realistiškos.

Pagal abu scenarijus turėtų būti apskaičiuotas poveikis kapitalo ir likvidumo rodikliams.

Be kitos finansinės informacijos, paraiškos teikėjas turėtų pateikti ir informacijos apie savo finansavimo profilį, finansavimo šaltinius ir jų diversifikavimą ir (arba) turimą įsiskolinimą.

Pagal finansines prognozes sprendžiama, ar paraiškos teikėjo įnešamas kapitalas yra pakankamo dydžio ir pakankamos kokybės, kad juo būtų galima padengti ne tik kredito įstaigos riziką, bet ir pagal nepalankųjį scenarijų prognozuojamus nuostolius.

Organizacinė struktūra

Vertindamos kredito įstaigos organizacinės struktūros aiškumą ir efektyvumą, priežiūros institucijos apžvelgia struktūrą ne tik personalo, bet ir vadovybės lygmeniu.

Vertinama, ar apskritai organizacinė struktūra yra tinkama, kad kredito įstaiga galėtų veiklą vykdyti efektyviai, atsakingai ir suvaldomai.

Priežiūros institucijos kreipia dėmesį į tai, kaip paskirstytos funkcijos ir kas kam atskaitingas, taip pat kaip organizuojamos rizikos valdymo ir kontrolės funkcijos ir kokia jų kokybinė ir kiekybinė sudėtis.

Bendrojo vidaus valdymo tvarka

Įstaigos bendrojo vidaus valdymo tvarka yra dalis jos visos organizacinės struktūros, todėl taip pat turi įtakos tam, ar visa struktūra gali būti pripažinta tinkama.

Vertinant bendrojo vidaus valdymo tvarką vertinama valdymo ir priežiūros organų, įskaitant atitinkamus komitetus, sudėtis ir vaidmuo. Vertinama ir jų atitiktis nacionalinės teisės aktų reikalavimams.

Valdymo struktūra vertinama pagal tokius kriterijus kaip skaidrumas, patikimumas ir gebėjimas užtikrinti veiksmingą sprendimų priėmimą su aiškiu įgaliojimų ir įpareigojimų paskirstymu visais lygmenimis.

Be to, remiantis atitinkamais Sąjungos ir nacionalinės teisės aktais, valdymo tvarka turi būti tokia, kad būtų užtikrinta tinkama galios pusiausvyra, kad valdymo organai būtų apsaugoti nuo nepageidaujamos įtakos ir kad būtų galima atpažinti interesų konfliktus.

Vidaus kontrolės ir rizikos valdymo tvarka

Remiantis atitinkamais Sąjungos ir nacionalinės teisės aktais, vidaus kontrolės ir rizikos valdymo tvarka turi apimti visą kredito įstaigos veiklą ir patiriamą riziką. Vertindamos šią tvarką, priežiūros institucijos įvertina, ar pagal taikomą politiką ir metodiką galima riziką tinkamai identifikuoti, apskaičiuoti ir kontroliuoti, įskaitant ir riziką, susijusią su užsakomosiomis paslaugomis.

Dažniausiai žiūrima, ar pakankamai išteklių – pakankamas skaičius tinkamos kompetencijos darbuotojų – skiriama rizikos valdymo, atitikties kontrolės ir vidaus audito funkcijoms. Todėl vertinamas tų funkcijų dydis, palyginti su visos kredito įstaigos dydžiu ir veiklos sudėtingumu, tų funkcijų geografinė vieta, palyginti su vieta, kurioje kredito įstaiga faktiškai vykdo veiklą, ir ar vidaus kontrolės ir rizikos valdymo tvarkai vykdyti yra skirta pakankamai techninių priemonių.

IT infrastruktūra, įskaitant verslo tęstinumo planavimą

Kredito įstaigos intensyviai naudojami informacinėmis technologijomis verslo operacijoms vykdyti, ypač internetinės ir (arba) mobiliosios bankininkystės paslaugoms teikti. Todėl labai svarbu, kad IT infrastruktūra būtų patikima ir kad būtų imamasi atitinkamų priemonių verslo tęstinumui užtikrinti.

Priežiūros institucijos įvertina IT infrastruktūros gebėjimą tenkinti esamus ir būsimus verslo poreikius tiek įprastinėmis sąlygomis, tiek susiklosčius nepalankioms aplinkybėms.

Kredito įstaiga turėtų turėti tinkamą IT rizikos identifikavimo, vertinimo, stebėjimo ir valdymo politiką ir procesus.

Vertinamas ir verslo tęstinumo planas, kuriame turėtų būti numatyti veiksmai IT sistemų sutrikimo atveju. Vertinama, ar, laikantis tokio plano, bus galima užtikrinti pakankamą atsparumą ir operacijų tęstinumą didelių sutrikimų atveju.

Užsakomosios paslaugos

Užsakomosios paslaugos laikomos rizikingesne veikla, nesvarbu, ar jos būtų užsakomos iš kitų tai pačiai grupei priklausančių kredito įstaigų, ar iš trečiųjų asmenų. Todėl tokia veikla tikrinama akyliau; vertinami, *inter alia*, šie aspektai:

- užsakomųjų paslaugų pobūdis ir motyvai;
- užsakomųjų paslaugų teikėjų patirtis, veiklos istorija ir vieta;
- užsakomųjų paslaugų politikos tinkamumas ir jos poveikis rizikos valdymui, ypač tarpvalstybinės veiklos požiūriu;
- sutartiniai susitarimai, išdėstyti sutartyse dėl paslaugų teikimo.

5.3 Valdymo organų narių kompetencijos ir tinkamumo vertinimas

Turi būti įvertinta, ar paraišką teikiančio subjekto valdymo organo nariai tenkina kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas reikalavimus. Vertinami visi valdymo organo nariai – vykdytys tiek vykdomąsias, tiek priežiūros funkcijas. Iš principo, visų valdymo organo narių kompetencijos ir tinkamumo vertinimas įtraukiamas į patį sprendimą dėl leidimo.

Kitaip nei tuo atveju, kai kompetencijos ir tinkamumo vertinimai atliekami vykdydami nuolatinę priežiūrą, kandidatų į valdymo organų narius – tiek svarbių, tiek mažiau svarbių įstaigų – kompetencijos ir tinkamumo vertinimus licencijavimo tikslais atlieka ECB.

Tačiau kai sprendimas dėl pirminės licencijos priimtas, vėlesniems valdymo organų narių skyrimams ar valdymo organų pakeitimams naujas sprendimas nereikalingas ir sprendimas dėl pirminės licencijos nekeičiamas.

Licencijavimo tikslais vykdomas valdymo organų narių vertinimas atliekamas remiantis tais pačiais kriterijais kaip įprastinis kompetencijos ir tinkamumo vertinimas.

Kadangi vertinimams taikomas proporcingumo principas, jų pobūdis priklauso nuo numatomos paraišką teikiančio subjekto sisteminės svarbos ir prognozuojamo rizikos profilio. Toliau pateikiama pavyzdžių, kaip proporcingumo principas taikomas.

- Kredito įstaigos, teikiančios paraišką išplėsti licenciją, licenciją jau turi ir yra prižiūrimos ECB arba NKI, priklausomai nuo jų svarbos laipsnio. Todėl vertinami tik nauji valdymo organų nariai, skiriami į pareigas dėl veiklos išplėtimo.

Daugiau gairių šiuo klausimu pateikta ECB Kompetencijos ir tinkamumo vertinimo vadove.

Jeigu veiklos išplėtimas reiškia, kad reikšmingai pasikeis subjekto verslo modelis arba subjekto teikiamų paslaugų ir produktų sudėtingumas ar asortimentas, nagrinėjant paraišką išplėsti licenciją gali būti atliekamas visos valdybos vertinimas, siekiant įsitikinti, ar nesumažės valdybos kolektyvinis tinkamumas.

Vertinant paraišką išplėsti licenciją esami valdymo organų nariai paprastai nėra iš naujo vertinami. Tačiau jeigu vertinimo metu paaiškėja naujų faktų, galinčių turėti neigiamos įtakos valdybos narių kompetencijai ir tinkamumui, NKI kartu su ECB gali nuspręsti atlikti atskirą išsamų kompetencijos ir tinkamumo vertinimą.

- Skiriant laikinų bankų valdybos narius paprastai atliekama įprasta kompetencijos ir tinkamumo vertinimo procedūra. Tačiau jeigu įsteigti laikiną banką yra ypač skubu, kompetencijos ir tinkamumo vertinimas gali būti neatliekamas.
- Visiems pareiškėjams taikoma tokia pati paskirtų asmenų (kandidatų) reputacijos vertinimo tvarka, nepriklausomai nuo to, ar paraišką teikiantis subjektas bus pripažintas svarbia ar mažiau svarbia įstaiga; šiuo atveju proporcingumo principas netaikomas.

5.4 Tiesioginių ir netiesioginių akcininkų vertinimas

Čia vartojamu terminu „akcininkai“ vadinami „akcininkai ir nariai“ pagal KRD IV 14 straipsnį.

Jeigu paraišką teikiančio subjekto akcininkams priklauso daugiau negu 10 % kapitalo arba balsavimo teisių arba jie gali daryti reikšmingą įtaką subjekto valdymui, per licencijavimo procedūrą taikomi kvalifikuotojo akcijų paketo kriterijai. Tačiau jeigu akcininkų struktūrą sudaro daug smulkiųjų akcininkų, neturinčių kvalifikuotojo akcijų paketo, paprastai vertinami 20 didžiausių akcininkų²².

Vertinant paraišką išplėsti licenciją esami akcininkai paprastai nėra iš naujo vertinami. Tačiau jeigu vertinimo metu paaiškėja naujų faktų, galinčių turėti neigiamos įtakos kvalifikuotųjų akcininkų tinkamumui, NKI kartu su ECB gali nuspręsti atlikti atskirą išsamų akcininkų vertinimą, jeigu tik toks įgaliojimas suteiktas nacionalinėje teisėje.

Kvalifikuotieji akcijų paketai

Vykdamas licencijavimo procedūrą akcininkai vertinami pagal tuos pačius kriterijus kaip ir veikiančios kredito įstaigos kvalifikuotojo akcijų paketo įgijėjas. Taikomi šie kriterijai:

- akcininko reputacija;

²² Galutinis pranešimas dėl techninių reguliavimo standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 8 straipsnio 2 dalį projekto ir techninių įgyvendinimo standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 8 straipsnio 3 dalį projekto (EBA/RTS/2017/08 ir EBA/ITS/2017/05).

- akcininko finansinis patikimumas;
- jokių įtarimų dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo.

Kituose licencijavimo proceso metu vykdomo bendro vertinimo etapuose taikomi dar du papildomi kriterijai, kurie taip pat taikomi atliekant kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo vertinimus, t. y.:

- aukštesniojo rango vadovų, kurie vadovaus kredito įstaigos veiklai, reputacija, žinios, gebėjimai ir patirtis (žr. 5.3 dalį);
- prognozuojama licencijuojamos įstaigos atitiktis prudenceiniams reikalavimams (žr. 5.1 dalį).

Kadangi šis vertinimas labai panašus į kvalifikuotųjų akcijų paketų procedūros metu atliekamą vertinimą, atskiras sprendimas dėl kvalifikuotųjų akcijų paketų nepriimamas, nebent nacionalinės teisės aktuose, kuriais į nacionalinę teisę perkelta KRD IV, nustatyta kitaip. Todėl akcininkų vertinimo rezultatas iš esmės yra įtraukiamas į sprendimą dėl licencijos.

20 didžiausių akcininkų koncentruotasis vertinimas

Daugiau informacijos pateikiama EBI techniniuose reguliavimo standartuose (dar nepradėti įgyvendinti).

Jeigu nė vienas akcininkas neturi kvalifikuotojo akcijų paketo, paprastai vertinami 20 didžiausių akcininkų arba, jeigu akcininkų yra mažiau negu 20, – visi akcininkai.

Kiek ir kokios informacijos turi būti pateikiama 20 didžiausių akcininkų koncentruotajam vertinimui atlikti, nustatoma ne tik pagal EBI standartus, bet ir taikant proporcingumo principą ir atsižvelgiant į turimo akcijų paketo dydį bei akcininko vaidmenį.

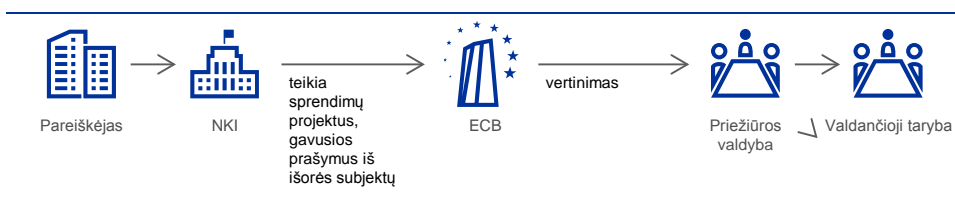
Gali būti, kad keletas akcininkų turi lygiai tiek pat akcijų, todėl gali būti sudėtinga nustatyti, kuriuos akcininkus įtraukti į 20 didžiausių akcininkų koncentruotąjį vertinimą. Tokiu atveju į vertinimą paprastai įtraukiami visi akcininkai, turintys lygiai tiek pat akcijų kaip mažiausias akcijų paketas prieš įtraukimo ribą.

6 Procedūrinės nuostatos

Euro zonoje bankų veiklos licencijos suteikimo ar išplėtimo procedūra yra viena iš vadinamųjų „bendrų procedūrų“. ECB ir nacionalinės priežiūros institucijos dalyvauja skirtinguose šių bendrų procedūrų etapuose, o visos paraiškos pirmiausia pateikiamos tos šalies, kurioje bankas vykdo arba vykdys veiklą, nacionalinei priežiūros institucijai, nepriklausomai nuo to, ar bankas tenkina svarbos kriterijus. Procedūra vykdoma visų prižiūrimų kredito įstaigų atžvilgiu; per visą jos eigą nacionalinės priežiūros institucijos glaudžiai bendradarbiauja su ECB, o procedūra baigiama ECB priėmus sprendimą.

4 paveikslas

Leidimų suteikimo procedūra

6.1 Taikomi terminai

KRD IV 15 straipsnyje pateikiamos gairės dėl maksimalaus laiko, per kurį paraiška gauti licenciją turi būti išnagrinėta (12 mėnesių). Tačiau kadangi ne visos valstybės narės direktyvą į savo nacionalinę teisę perkėlė vienodai, nacionaliniuose įstatymuose tebėra nustatyti skirtingi terminai. Todėl skirtingose valstybėse narėse gali būti taikomi ir skirtingi atskaitos taškai, nuo kurių pradedamas skaičiuoti paraiškos nagrinėjimui numatytas laikas. Kai kuriose valstybėse narėse jis pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai NKI gauna paraišką, net jeigu paraiška ir nėra išsami²³. Kitose laikas pradedamas skaičiuoti tik nuo tada, kai pripažįstama, kad pateikta paraiška yra išsami²⁴. Lygiai taip pat gali skirtis ir skirtingose valstybėse narėse taikomi laiko skaičiavimo stabdymo laikotarpiai.

Nepaisant šių suvaržymų, taikoma toliau aprašyta trijų etapų tvarka.

Pasirengimo teikti paraišką etapas

Paprastai dar iki oficialaus paraiškos gauti licenciją pateikimo priežiūros institucija palaiko ryšį su pareiškėju, kad i) supažindintų jį su procedūra ir paaiškintų, kiek ir

Kiekvienos paraiškos gauti licenciją vertinimo procedūra susideda iš trijų pagrindinių etapų:

- pasirengimo teikti paraišką;
- paraiškos pateikimo;
- paraiškos perdavimo nuolatinę priežiūrą vykdančiai institucijai.

²³ 5 ir 6 paveiksluose parodytas 1-as startas.

²⁴ 5 ir 6 paveiksluose parodytas 2-as startas.

kokios informacijos jis privalo pateikti; ii) nustatyty, *inter alia*, ar tikrai subjektui reikalinga kredito įstaigos licencija, o ne kitoks patvirtinimas; iii) peržiūrėtų pateiktus licencijavimo planus ir iv) iš anksto nustatyty, kokių problemų galėtų kilti prudenciniu požiūriu. Primygtinai skatinama taikyti toliau aprašytą tvarką, kad visa procedūra vyktų sklandžiau.

5 paveikslas

Terminai, pasirengimo teikti paraišką etapas

Šį etapą vykdo priežiūros institucijos specialistai, išmanantys licencijavimo procedūrą ir vertinimo kriterijus. Svarbu, kad prieš paraiškos pateikimą organizuojamame aptarime dalyvautų tinkami subjekto atstovai, t. y. aukštesnio rango vadovai, turintys įgaliojimus priimti sprendimus, ir asmenys, turintys pakankamai darbinės patirties, kad galėtų atsakyti į detalius klausimus.

Jokios priežiūros institucijų šiame etape suteiktos konsultacijos neturi poveikio paraiškos pateikimo etapo baigčiai ir ECB sprendimui.

Per pasirengimo teikti paraišką etapą pareiškėjas turi galimybę įvertinti projekto apimtį ir terminus. Juos įvertinęs, pareiškėjas gali nuspręsti atidėti arba nutraukti procesą arba pereiti į kitą etapą ir pateikti NKI oficialią paraišką.

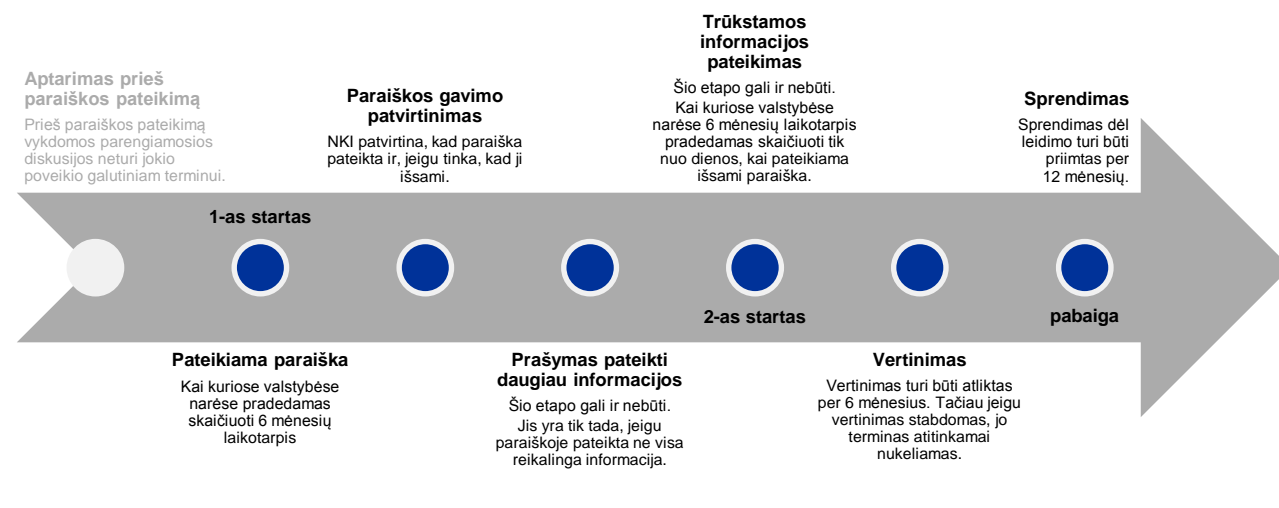
Paraiškos pateikimo etapas

Paraiška visada pirmiausia pateikiama NKI, nes turi būti paisoma nacionalinės teisės reikalavimų.

Paprastai priežiūros institucijos reguliariai rengia susitikimus su pareiškėju, per kuriuos padeda jam suprasti vertinimo procedūrą ir išsamiai aptaria pateiktą informaciją.

6 paveikslas

Terminai, paraiškos pateikimo etapas

Bet kuriuo vertinimo procedūros metu NKI ir ECB gali prireikus paprašyti pareiškėjo pateikti daugiau informacijos. Paraiškos pateikimo etape dažnai paaiškėja, kad, norint suprasti ir išnagrinėti paraišką, būtina turėti išsamesnės informacijos.

Priklausomai nuo taikomų nacionalinės teisės reikalavimų, paprašius pateikti daugiau informacijos vertinimo procesas gali būti laikinai stabdomas, o teisės aktais nustatytas terminas nukeliamas atitinkamam laikui. Tačiau visas procesas, pradedant nuo dienos, kai NKI patvirtina paraiškos gavimą, turėtų trukti ne ilgiau kaip 12 mėnesių, įskaitant visą laiką, kai procesas buvo sustabdytas.

Pareiškėjas gali bet kada atsiimti paraišką, pranešdamas apie tai NKI. Taip gali nutikti, jeigu, pavyzdžiui, pareiškėjas nusprendžia, kad negalės įvykdyti licencijai gauti keliamų reikalavimų. Priešingu atveju paraiškos vertinimo procesas baigiasi arba NKI sprendimu atmesti paraišką, arba, jeigu NKI pateikė ECB siūlymą suteikti licenciją (tokiu atveju NKI apie tai informuoja pareiškėją), ECB sprendimu atmesti paraišką arba suteikti licenciją.

Tipinis paraiškos gauti licenciją vertinimo procedūros pavyzdys

- A grupė nusprendžia įsteigti naują patronuojamąją įmonę – X banką.
- A grupė kreipiasi į valstybės narės, kurioje X bankas bus steigiamas, NKI; surengiama keletas parengiamųjų susitikimų su NKI ir galbūt su ECB, per kuriuos pareiškėjas supažindinamas su procesu ir informacija, kurią jis turi pateikti kartu su paraiška.
- A grupė oficialiai teikia NKI paraišką suteikti kredito įstaigos veiklos leidimą X bankui.

- Pateikus paraišką, pradedamas skaičiuoti paraiškos vertinimui skiriamas laikas (kaip numatyta valstybės narės, kurioje X bankas bus steigiamas, nacionalinės teisės aktuose).
- NKI siunčia A grupei patvirtinimą, kad gavo paraišką ir kad oficialiai prasideda jos vertinimo procesas, ir informuoja ją apie taikomus teisės aktais nustatytus terminus.
- Vertinimo metu NKI kartu su ECB nustato, kad su paraiška pateikta ne visa reikalinga informacija. NKI siunčia pareiškėjui oficialų prašymą pateikti trūkstamą informaciją.
- Jeigu taip nustatyta nacionalinės teisės aktuose, vertinimo procesas stabdomas; stabdomas ir termino skaičiavimas.
- Kai A grupė pateikia trūkstamą informaciją, procesas tęsiamas, o teisės aktais nustatytas terminas nukeliamas tiek dienų, kiek procesas buvo sustabdytas, jeigu taip nustatyta nacionalinės teisės aktuose.
- Priežiūros institucijos papildomos informacijos prašo keletą kartų per vertinimo procesą (ir dėl šios priežasties stabdo procesą pagal nacionalinę teisę).
- NKI ir ECB atlikus vertinimą, NKI teikia siūlymą ECB suteikti leidimą X bankui ir ECB priima sprendimą per teisės aktais nustatytą terminą, nukeltą tiek, kiek laiko iš viso procedūra buvo sustabdyta.

Paraiškos perdavimas nuolatinę priežiūrą vykdančiai institucijai

Priklausomai nuo aplinkybių, kurioms esant buvo privaloma gauti licenciją, ir nuo informacijos, pateiktos per pasirengimo pateikti paraišką etapą ir paraiškos pateikimo etapą, poreikis vykdyti sustiprintą stebėseną, ar kredito įstaiga vykdo ECB sprendimą dėl licencijos, įskaitant visas papildomas nuostatas (žr. kitą skyrių), bus didesnis arba mažesnis.

Priežiūros institucijos pradeda planuoti ir įgyvendinti priežiūrinę veiklą: įvertina įstaigos svarbą ir patvirtina naują priežiūros analizės programą (suformuoja jungtinę priežiūros grupę (JPG), jeigu bankas pripažįstamas svarbia įstaiga, ir pradeda priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP), testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, patikrinimus vietoje, temines peržiūras ir t. t.).

Kitaip sakant, priežiūros institucijos stebi, ar leidimą gavęs subjektas laikosi pateiktos veiklos programos. Jeigu paaiškėja, kad naujasis subjektas nesilaiko sprendime dėl leidimo išdėstytų reikalavimų ar įprastinių prudenčių reikalavimų, priežiūros institucijos gali imtis priemonių, pradedant nuo glaudesnio dialogo rengiant susitikimus konkreitiems klausimams aptarti ir priežiūrinių galių panaudojimo ir baigiant vykdymo užtikrinimo priemonėmis ar net sankcijomis, priklausomai nuo reikalavimų nesilaikymo masto.

Daugiau informacijos – BMP priežiūros žinyne.

6.2 Papildomos nuostatos sprendime

Teisingumo Teismas yra priėmęs nutartį, kad iš esmės kompetentinga institucija gali iškelti sąlygų ir (arba) nustatyti įpareigojimų tais atvejais, kai paraiška gauti licenciją kitu atveju būtų atmesta²⁵. Šiame skyriuje paaiškinama, kokiomis aplinkybėmis tokios priežiūrinės priemonės gali būti taikomos.

Prie sprendimo dėl licencijos gali būti pridėta keleto tipų papildomų nuostatų:

- sąlygų, t. y. būtinų sąlygų, kurios turi būti įvykdytos, kad sprendimas dėl licencijos įsigaliotų;
- įpareigojimų, t. y. reikalavimų ar apribojimų, kurie bus taikomi visada arba tam tikrą nustatytą laiką, priėmus sprendimą dėl licencijos;
- rekomendacijų, t. y. neįpareigojančių pasiūlymų.

Be to, ir patys pareiškėjai gali prisiimti *ex ante* įsipareigojimų prieš tai, kai bus priimtas sprendimas dėl licencijos. NKL ir ECB juos apsvarsto per bendrą vertinimą ir gali juos įtraukti į sprendimą dėl leidimo kaip suderintas sąlygas ar įpareigojimus.

Sąlygos

Sąlygos – tai reikalavimas, kad pareiškėjas atliktų tam tikrus veiksmus arba neatliktų tam tikrų veiksmų. Leidimas įsigalioja tik tada, kai sąlygos yra įvykdytos.

Sąlygos yra proporcingos ir jomis negali būti reikalaujama įvykdyti daugiau, negu būtina paraiškos gauti licenciją vertinimo metu taikomiems kriterijams įvykdyti.

Sąlygos turėtų būti aiškios ir tikslios, užtikrinančios teisinį tikrumą. Sąlygos turi būti tokios, kad jas būtų įmanoma įvykdyti ir užtikrinti jų įvykdymą.

Įpareigojimai

Panašiai kaip ir sąlygos, įpareigojimai yra reikalavimas, kad pareiškėjas atliktų tam tikrus veiksmus arba neatliktų tam tikrų veiksmų. Įpareigojimai nustatomi klausimams, kurie iškils veiklos leidimui jau įsigaliojus, spręsti ir turi būti vykdomi nuolat. Neįvykdžius įpareigojimų sprendimas dėl pirminės licencijos nepanaikinamas, tačiau gali būti pradėtos taikyti vykdymo užtikrinimo priemonės ir (arba) skiriamos sankcijos.

Įpareigojimai yra proporcingi ir jais negali būti reikalaujama įvykdyti daugiau, negu būtina paraiškos gauti licenciją vertinimo metu taikomiems kriterijams įvykdyti. Jie gali būti nustatyti siekiant spręsti klausimus, kurie gali iškilti po to, kai leidimas bus

²⁵ 2015 m. birželio 25 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-18/14, *CO Sociedad de Gestión y Participación SA and Others prieš De Nederlandsche Bank NV and Others*, ECLI:EU:C:2015:419.

suteiktas, visų pirma, jeigu nuogąstaujama dėl licencijavimo metu taikytų vertinimo kriterijų nuolatinio vykdymo.

Rekomendacijos

Net jeigu techniškai visi kriterijai leidimui gauti yra įvykdyti, sprendime dėl licencijos gali būti pateikta rekomendacijų. Rekomendacijos gali būti pateikiamos dėl įvairiausių spręstinių klausimų.

Rekomendacijos neturi privalomos galios. Turėtų būti aiškiai nurodytos priežastys, kodėl jos pateikiamos, ir tikslai, kurių jomis siekiama.

Ex ante įsipareigojimai

Ex ante įsipareigojimus nustato ne NKI ar ECB, o pasiūlo pats pareiškėjas prieš tai, kai priimamas sprendimas dėl licencijos. Tačiau kompetentingos institucijos gali pateikti ir savo siūlymų.

Ex ante įsipareigojimų paskirtis – patikinti kompetentingą instituciją, kad vertinimo kriterijai bus įvykdyti.

Ex ante įsipareigojimai išdėstomi rašytinėje deklaracijoje, kurią pasirašo pareiškėjas.

Į *ex ante* įsipareigojimus atsižvelgiama NKI ir ECB vykdant atitinkamus vertinimus; jie išdėstomi sprendime dėl licencijos kaip suderintos sąlygos ar įpareigojimai.

6.3 Tinkamas procesas

Įvertinusi paraišką gauti licenciją, NKI gali ją atmesti arba siūlyti ECB priimti teigiamą sprendimą. ECB taip pat atlieka vertinimą ir gali arba patvirtinti NKI pasiūlytą sprendimą, arba jį atmesti.

Teisė būti išklaustytam

Kai ECB ketina atmesti paraišką gauti licenciją arba iškelti sąlygas ar nustatyti įpareigojimus, pareiškėjui suteikiama galimybė pateikti pastabų. Tai vadinama „teise būti išklaustytam“ ir tai yra Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintas principas²⁶.

Teisė būti išklaustytam suteikiama visiems pareiškėjams, kurių paraiškas gauti licenciją ECB ketina atmesti arba tenkinti tik su sąlygomis ar įpareigojimais.

²⁶ Taip pat žr. BPM pagrindų reglamento 31 straipsnį.

Pastabos dėl paraiškų gauti licenciją turi būti pateiktos per tris darbo dienas.

Tačiau kai kuriais atvejais teisė būti išklaustyta nesuteikiama:

- kai sąlygos ar įpareigojimai susiję su teisės aktų nuostatomis, kurias pareiškėjas privalo vykdyti;
- kai sąlygos ar įpareigojimai buvo iš anksto suderinti su pareiškėju;
- kai sąlygomis ar įpareigojimais nustatomi atskaitomybės reikalavimai pagal taikomus teisės aktus.

Teisė susipažinti su paraiškos dokumentų byla

Kai sprendimas priimtas, pareiškėjas turi teisę prašyti NKI arba ECB leisti susipažinti su jo paraiškos dokumentų byla.

Poreikis susipažinti su paraiškos dokumentų byla gali iškilti nacionaliniu lygmeniu (pavyzdžiui, kai paraišką gauti licenciją atmeta NKI) arba ECB lygmeniu (pavyzdžiui, kai paraišką gauti licenciją atmeta ECB arba kai siūloma iškelti sąlygas ar nustatyti įpareigojimus). Ši teisė susipažinti su dokumentais yra svarbi sudėtinė teisės į gynybą, teisės į gerą administravimą ir teisės būti išklaustyta dalis.

7 Licencijų panaikinimas ir galiojimo pabaiga

ECB gali panaikinti kredito įstaigos leidimą savo iniciatyva arba valstybės narės, kurioje įstaiga įsteigta, NKI siūlymu. Licencijų panaikinimui taikoma nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka, tačiau NKI ir ECB bendradarbiauja panašiai kaip ir per leidimų suteikimo procedūrą, tik su tam tikrais skirtumais, priklausančiais nuo to, ar licencija panaikinama paties prižiūrimo subjekto prašymu, ar priežiūros institucijos (NKI arba ECB) iniciatyva.

Jeigu pats prižiūrimas subjektas kreipiasi į NKI dėl leidimo panaikinimo, pavyzdžiui, kai jis nebevykdo bankų veiklos, NKI ir ECB kartu įvertina, ar buvo įvykdytos taikomos išankstinės sąlygos. ECB priima sprendimą, ar buvo įvykdytos nacionalinėje ir ES teisėje nustatytos leidimo panaikinimo sąlygos. Visų pirma reikalingas aiškus ir neginčijamas patvirtinimas, kad subjektas nebedisponuoja jokiais indėliais ar kitomis gražintinomis lėšomis.

Jeigu kredito įstaigos licencija panaikinama priežiūros institucijos iniciatyva, pavyzdžiui, jeigu įstaiga nebevykdo prudencinių reikalavimų ir nebėra pagrindo tikėti, kad ji vykdys savo įsipareigojimus kreditoriams, atliekamas visapusiškas ir išsamus jungtinis vertinimas, siekiant pagrįsti licencijos panaikinimo tikslingumą; jį vykdant atsižvelgiama į įstaigos, kurios licencija naikinama, priežiūrinę istoriją ir atitinkamus interesus, kurie bus paveikti, pavyzdžiui, į riziką indėlininkams. Tokiais atvejais pagal BPM reglamentą į procesą gali būti įtrauktos ir pertvarkymo institucijos.

Veiklos leidimo galiojimo pabaiga – kai atitinkamuose Sąjungos ar nacionalinės teisės aktuose numatytais atvejais kredito įstaigos leidimas netenka galios. Taip gali nutikti dėl įvairių nacionalinėje teisėje nustatytų priežasčių, kurios paprastai nėra susijusios su priežiūra ar kompetentingos institucijos sprendimu. Dažniausiai pasitaiko trys tipinės situacijos, kada pagal nacionalinę teisę leidimas nustoja galioti:

- kredito įstaiga nepasinaudoja leidimu 12 mėnesių;
- kredito įstaiga pati atsisako leidimo;
- kredito įstaiga nebevykdo veiklos daugiau kaip šešis mėnesius.

Priklausomai nuo nacionalinės teisės nuostatų, leidimas nustoja galioti ir tada, kai pati kredito įstaiga nustoja egzistuoti, pavyzdžiui, dėl susijungimo su kita įmone. Tokiais atvejais leidimas nustoja galioti nuo to paties momento kaip pati įstaiga. Tokiais atvejais taikoma tokia pati procedūra kaip leidimo nustojimo galioti atveju.

© Europos Centrinis Bankas, 2019 m.

Pašto adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Svetainė www.bankingsupervision.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

Terminai ir santrumpų paaiškinimai pateikiami [BPM glosarijuje](#).